

RAPPORTAGE

Onderzoek Buitenles & Schoolpleinen

Maart 2021

INLEIDING

In 2016 en 2018 heeft DUO Onderwijsonderzoek & Advies in opdracht van Jantje Beton en IVN Natuureducatie onderzoek gedaan naar buiten lesgeven. In 2021 is hier wederom onderzoek naar gedaan. Deze rapportage bevat een samenvatting van de resultaten van het onderzoek onder leerkrachten in het basisonderwijs, waarna een groot deel van de individuele vragen uitgelicht wordt.

SAMENVATTING

Beleid buitenles

Bij een ruime meerderheid van de scholen (81%) is er, volgens de leerkrachten, **geen beleid** als het gaat om buitenles.

Verwachte leeropbrengsten en houding

Een ruime meerderheid van de leerkrachten (92%) **ziet leeropbrengsten op lange termijn** als het gaan om de inzet van buitenles. Het meest genoemd worden:

- een betere concentratie (57%);
- de lesstof blijft beter hangen (56%);
- het bevordert creatief denken (53%).

Uit de resultaten blijkt dat 81% van de leerkrachten een **meerwaarde** ziet in het buiten lesgeven. Over het algemeen staan de leerkrachten van de lagere groepen (nog) iets positiever tegenover buitenles.

Buiten lesgeven

Driekwart van de leerkrachten heeft in de afgelopen anderhalf jaar (schooljaar 2019-2020 en/of 2020-2021) **weleens buiten les gegeven**. In 2016 was dit nog 65%. Er is over de hele linie (bij alle groepen) een vooruitgang te zien. **Gemiddeld wordt bijna 1% van de lessen buiten gegeven**. Uit analyse blijkt dat leerkrachten op scholen waar wel beleid is op het gebied van buitenles, vaker ook feitelijk buitenles geven.

Van de leerkrachten die nu buiten geen lesgeven (25% van de leerkrachten) zou iets meer dan vier op de tien leerkrachten dit wel willen doen. Er is met name nog (extra) animo in de onderbouw.

Buitenles voor meer beweging en afwisseling

Als redenen om buiten les te geven worden **beweging** (81%) en **afwisseling** (75%) het meeste genoemd. Met name rekenen (74%) en bewegingsonderwijs (65%) worden veel buiten behandeld als lesstof. Uit de vergelijkingen met 2016 blijkt dat met name rekenen en taal veel vaker worden behandeld tijdens buiten lesgeven. **Het grootste (positieve) effect van buiten lesgeven zien leerkrachten bij natuuronderwijs en bewegingsonderwijs**.

De ideale verhouding voor leerlingen tussen binnen en buiten les is, naar inschatting van de leerkrachten, circa driekwart (74%) binnen en een kwart (26%) buiten. Op dit moment wordt ca. 1% van de lessen buiten gegeven.

Uit de resultaten blijkt dat leerkrachten die weleens buiten lesgeven **vaker dan in 2016** naar buiten gaan (gemiddeld 22 keer per jaar; 2016: 14 keer per jaar), **maar wel korter** (gemiddeld 33 minuten; 2016: 46 minuten).

Per saldo zijn leerkrachten **iets meer buiten les** gaan geven tijdens de **coronaperiode** (afgezien van de periode dat er alleen thuisonderwijs was): 20% is meer buiten les gaan geven en 19% is minder buiten les gaan geven (de overige leerkrachten geven even vaak buiten les of kunnen geen inschatting maken).

Bijna twee derde van de leerkrachten die nu reeds buiten lesgeven zouden vaker buiten les willen geven. Ruim een kwart zou dat misschien willen doen. Een klein gedeelte (6%) wil niet vaker buiten lesgeven.

ONDERZOEKSOPZET

Het kwantitatieve onderzoek, uitgevoerd door DUO Onderwijsonderzoek & Advies in opdracht van Jantje Beton en IVN Natuureducatie, had een netto-respons van n = 1.612 gerealiseerd met de inzet van het Onderwijspanel van DUO. De onderzoeksgroep bestond uit leerkrachten uit het basisonderwijs, van groep 1/2 tot en met groep 8. De vragenlijst kon van 4 tot en met 18 februari 2021 worden ingevuld.

Voorkeur leerlingen

Er is aan alle leerkrachten gevraagd hoeveel procent van hun leerlingen volgens hen graag buitenles zouden krijgen.

Leerkrachten schatten in dat een zeer ruime meerderheid van 83% van de leerlingen graag buitenles wil krijgen.

De ideale verhouding voor leerlingen tussen binnen en buiten les is in vergelijking met de vorige meting nauwelijks gewijzigd. **De ideale verhouding** blijft, naar inschatting van de leerkrachten, circa driekwart (74%) binnen en **een kwart (26%) buiten**.

Voorkeuren en wensen van leerkrachten

Er is aan alle leerkrachten naar hun voorkeur gevraagd als het gaat om zelf buitenles geven en de gewenste ondersteuning hierbij. We hebben gevraagd welke factoren het makkelijker voor ze zou maken om **vaker of op een betere manier buiten les te geven**. De belangrijkste factoren zijn:

- buitenlesmaterialen (57%);
- voorbeeldlessen (56%);
- suggesties in onderwijsmethoden (49%).

Een klein gedeelte (4%) vindt dat er voldoende faciliteiten/mogelijkheden zijn. Uit analyse blijkt dat leerkrachten die nu niet buiten lesgeven vaker aangeven dat een geschikte buitenruimte het makkelijker zou maken (meer) buiten les te geven (37%).

Als het gaat om buiten lesgeven dan gaat er een voorkeur uit naar kant-en-klare lessen. Bijna driekwart (73%) heeft een sterke of lichte voorkeur voor deze optie. Aan de andere kant geeft 22% er de voorkeur aan om zelf lessen te maken.

Het schoolplein

Het schoolplein wordt het meest gebruikt voor spelen (98% gebruikt het schoolplein hiervoor dagelijks) en bewegen (80% gebruikt het hiervoor dagelijks). **Het gebruik van het schoolplein voor sporten en leren is relatief beperkt.**

Ruim een vijfde van de leerlingen (22%) komt op het schoolplein **dagelijks in contact met groen en natuur**. Aan de andere kant komt **23% nooit in contact met groen** op het schoolplein.

Vrijwel alle schoolpleinen (98%) zijn rookvrij. Bijna twee derde van de schoolpleinen (62%) is ook buiten schooltijd toegankelijk als speelplek voor de buurt.

Gemiddeld is ruim driekwart van de schoolpleinen (78%) van steen/verhard. Gemiddeld is 22% groen. Uit analyse blijkt dat leerlingen met een 'groener' schoolplein ook vaker in aanraking komen met groen en natuur.

Bijna **acht op de tien leerkrachten** noemt een of meerdere **verbeterpunten voor het schoolplein**. Bij leerkrachten uit groep 1/2 is dit zelfs negen op de tien leerkrachten. De meest genoemde verbeterpunten zijn (open vraag):

- meer groen (meer bomen/bosjes/gras)/minder tegels;
- schooltuin/moestuin;
- groter plein;
- meer (natuurlijke) speelmogelijkheden/speeltoestellen;
- meer schaduwplekken;
- meer uitdaging.

DEFINITIE BUITENLES

Aan het begin van de vragenlijst is de volgende omschrijving van buitenles opgenomen:

Onder buitenles verstaan wij het buiten behandelen van lesstof in de lestijd van de school. Onder buiten verstaan wij de buitenruimte rondom de school zoals het schoolplein of andere plekken op loopafstand van de school.

UITGELICHTE VRAGEN BUITENLES

Leeropbrengsten

Een ruime meerderheid van de leerkrachten (92%) ziet leeropbrengsten op lange termijn als het gaat om de inzet van buitenles. Het meest genoemd worden: een betere concentratie (57%), de lesstof blijft beter hangen (56%) en het bevordert creatief denken (53%).

	Groep							
	1/2	3	4	5	6	7	8	Totaal
Leerlingen kunnen zich beter concentreren na een buitenles	59%	69%	62%	53%	52%	54%	47%	57%
De lesstof blijft beter hangen	59%	67%	61%	53%	61%	50%	42%	56%
Bevorderen van creatief denken bij leerlingen	56%	52%	47%	55%	50%	55%	53%	53%
Leerlingen zitten lekkerder in hun vel	52%	54%	51%	45%	45%	46%	43%	48%
Verbeteren van sociale omgang van leerlingen	41%	43%	47%	36%	34%	31%	31%	38%
Ik verwacht nog andere leeropbrengsten	6%	7%	2%	4%	3%	4%	3%	4%
Ik verwacht <u>geen</u> leeropbrengsten op lange termijn bij de inzet van buitenles	3%	3%	8%	9%	8%	12%	10%	8%

92% van de leerkrachten ziet leeropbrengsten bij buitenles op de lange termijn

81% van de leerkrachten geeft aan dat buitenles meerwaarde biedt t.o.v. alleen binnen lesgeven

Houding

Er zijn zes stellingen voorgelegd aan de leerkrachten om hun houding ten aanzien van buitenles in kaart te brengen. In de tabellen zijn de percentages van “helemaal eens” en “eens” bij elkaar opgeteld. Uit de onderstaande resultaten blijkt dat 81% een meerwaarde ziet in het buiten lesgeven. Over het algemeen staan de leerkrachten van de lagere groepen (nog) iets positiever tegenover buitenles. **In vergelijking met 2018 hebben leerkrachten over het algemeen een (iets) positievere houding.**

	Groep							Totaal	
	1/2	3	4	5	6	7	8	2021	2018
Buitenles biedt meerwaarde ten opzichte van alleen binnen lesgeven	90%	90%	81%	77%	80%	76%	74%	81%	75%
Ik heb behoefte aan (meer) suggesties voor buitenlessen in de huidige onderwijsmethoden	71%	79%	84%	72%	78%	77%	69%	76%	71%
Ik wil meer mogelijkheden krijgen om buitenles te geven (denk aan tijd en ruimte)	56%	62%	66%	63%	62%	60%	59%	61%	62%
Ik wil me (verder) ontwikkelen op het gebied van buitenles	63%	67%	60%	50%	53%	51%	50%	56%	45%
Ik vind het belangrijk dat buitenles standaard wordt opgenomen in het lesaanbod van basisscholen	62%	58%	55%	44%	49%	40%	36%	49%	42%
Buitenles moet een verplicht vak worden op de lerarenopleiding (Pabo)	57%	56%	55%	46%	48%	43%	37%	49%	42%

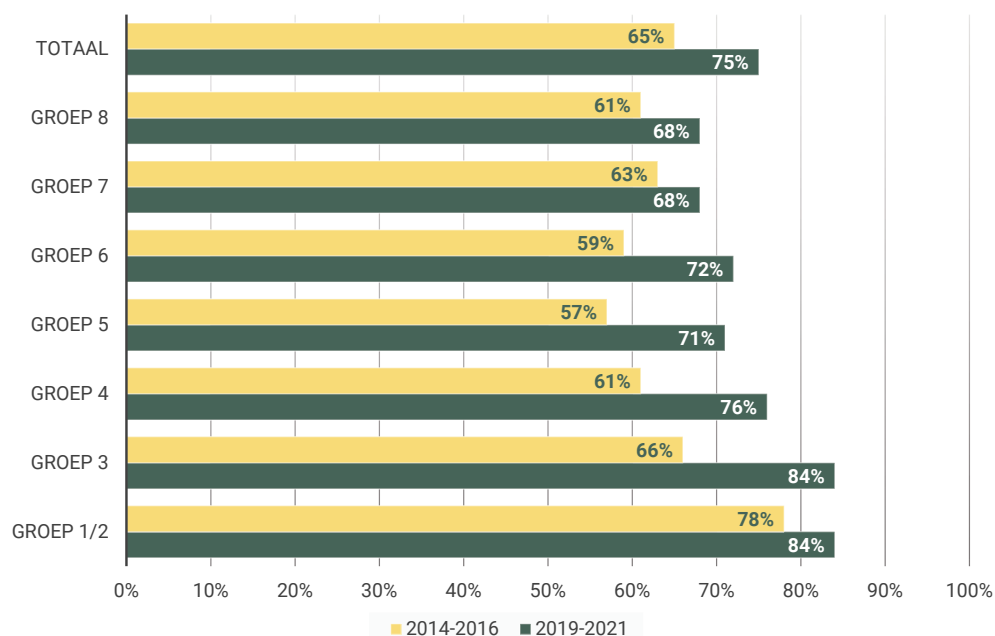
Significant verschil:

Leerkrachten van een school met een bepaalde didactische achtergrond (montessori, dalton, etc.) geven vaker aan dat ze het belangrijk vinden dat buitenles standaard wordt opgenomen in het lesaanbod op basisscholen (58%).

Buitenles geven

Er is gevraagd of leerkrachten in de afgelopen anderhalf jaar (schooljaar 2019-2020 en/of 2020-2021) weleens buiten les hebben gegeven. Ook in het onderzoek van 2016 hebben we dezelfde periode 'teruggekeken'. Het onderzoek in 2016 is in dezelfde periode van het schooljaar uitgevoerd. De resultaten van beide metingen zijn daarom betrouwbaar met elkaar te vergelijken. **Uit de onderstaande resultaten blijkt dat er 'over de hele linie' meer buiten les wordt gegeven.**

Heeft u in het schooljaar 2019/2020 en/of 2020/2021 buiten lesgegeven met de leerlingen van uw groep? (meting: 2016: schooljaar 2014/2015 en/of 2015/2016)

Uit analyse blijkt dat leerkrachten op scholen waar wel beleid is op het gebied van buitenles, vaker ook feitelijk buiten lesgeven:

- School heeft wel beleid op het gebied van buitenles: 84% van de leerkrachten heeft in het schooljaar 2019/2020 en/of 2020/2021 buiten lesgegeven.
- School heeft geen beleid op het gebied van buitenles: 73% van de leerkrachten heeft in het schooljaar 2019/2020 en/of 2020/2021 buiten lesgegeven.

Nooit buitenles

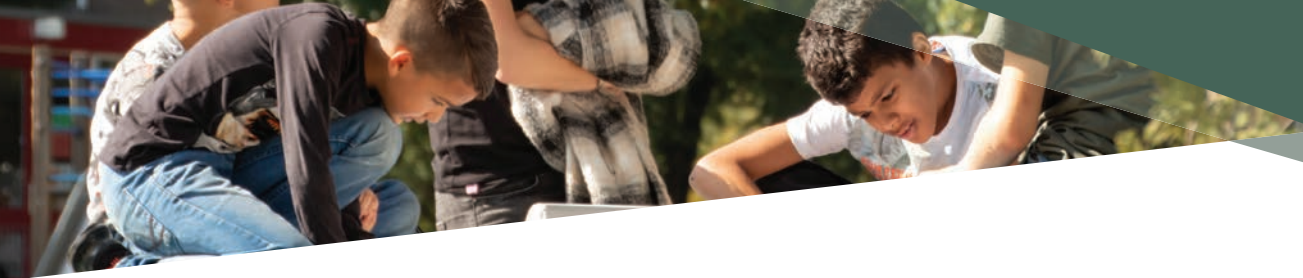
Per saldo geven meer leerkrachten buitenles dan in 2016 en 2018.

Nooit buitenles gegeven	Groep								Totaal
	1	2	3	4	5	6	7	8	
2021	16%		26%	24%	29%	28%	32%	32%	25%
2018	17%	18%	22%	30%	36%	37%	40%	34%	29%
2016	22%		34%	39%	43%	41%	37%	39%	35%

Aan de leerkrachten die nu buiten geen lesgeven (25% van de leerkrachten) werd gevraagd of ze dat wel zouden willen doen. Iets meer dan vier op de tien leerkrachten zou dit wel willen doen. Er is met name nog (extra) animo bij groep 1/2 (63% 'ja') en groep 3 (62% 'ja').

Intentie buitenles	Groep							
	1/2	3	4	5	6	7	8	Totaal
Ja	63%	62%	44%	40%	39%	31%	30%	41%
Misschien	37%	31%	49%	46%	54%	65%	54%	50%
Nee	0%	5%	5%	9%	5%	3%	11%	6%
Weet niet/geen mening	0%	3%	2%	4%	2%	1%	6%	3%

De belangrijkste reden om toch buiten les te willen geven zijn omdat het een meerwaarde geeft of dat er (andere) voordelen voor de leerlingen zijn. De belangrijkste redenen om te twijfelen zijn: weet niet of het een meerwaarde heeft, alleen als de leerkracht zelf er ideeën voor heeft en als er ruimte en/of middelen zijn. De belangrijkste redenen om geen buiten les te willen geven zijn: er worden geen voordelen en geen toevoegde waarde gezien door de leerkrachten.

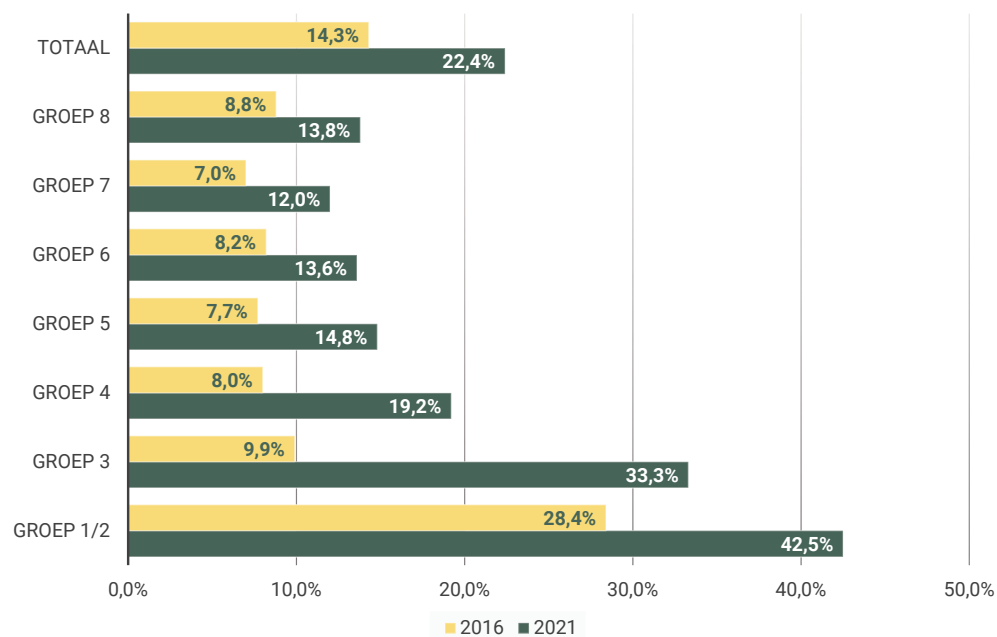

Frequentie en duur van buitenlessen

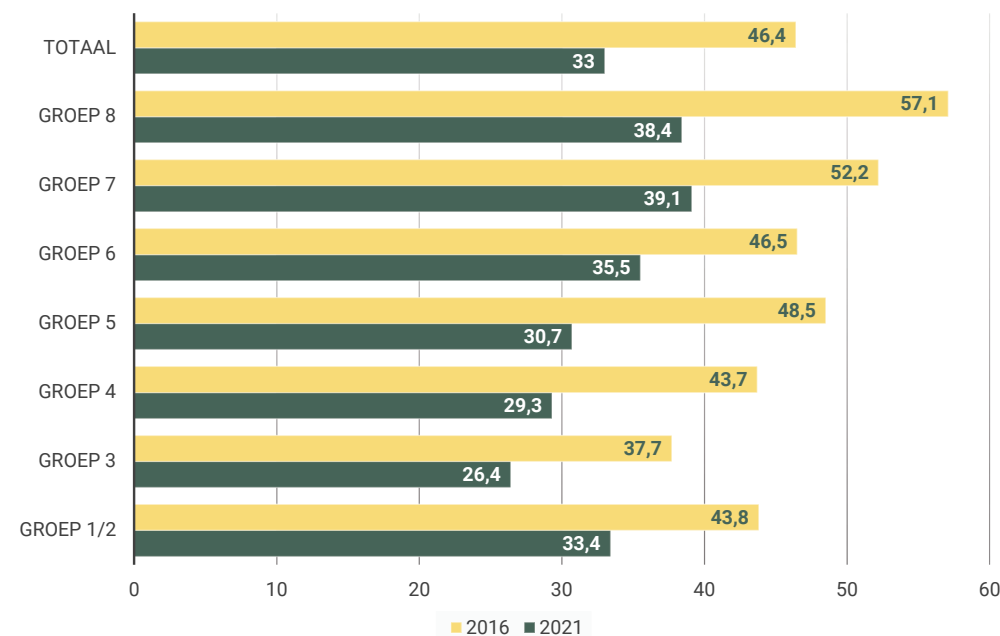
Er is aan de leerkrachten die in 2019-2020 en of 2020-2021 weleens buiten les hebben gegeven (75% van de leerkrachten) een aantal (vervolg)vragen gesteld over de achtergrond en nadere invulling van hun buitenlessen.

Zo is er gevraagd naar de frequentie en het aantal minuten dat ze naar buitengaan. Uit de resultaten blijkt dat leerkrachten die weleens buiten lesgeven vaker dan in 2016 naar buiten gaan (gemiddeld 22 keer per jaar; 2016: 14 keer per jaar), maar wel korter (gemiddeld 33 minuten; 2016: 46 minuten).

Hoe vaak gaat u gemiddeld per schooljaar met leerlingen naar buiten om lesstof te behandelen? U mag een inschatting maken... **keer per jaar**

En als u naar buiten gaat om lesstof te behandelen, hoeveel tijd brengt u dan gemiddeld met de leerlingen op zo'n dag buiten door? **In minuten**

In het onderstaande overzicht staat het % buitenles in vergelijking met het totaal aantal lessen. Gemiddeld wordt bijna 1% van de lessen buiten gegeven. Over de hele linie is een stijging te zien.

% buitenles in vergelijking met alle uren	Groep							
	1/2	3	4	5	6	7	8	Totaal
2021	2,1%	1,3%	0,7%	0,5%	0,6%	0,5%	0,6%	0,9%
2016	1,3%	0,3%	0,2%	0,2%	0,2%	0,3%	0,3%	0,5%

Invulling van de buitenlessen

Aan de leerkrachten die naar buiten gaan om lesstof te behandelen is ook gevraagd naar de **redenen om buiten les te geven**. Beweging (81%) en afwisseling (75%) worden het meeste genoemd.

Bij lagere groepen wordt het spelenderwijs leren relatief vaker genoemd dan bij hogere groepen, terwijl bij deze laatste groep 'van het weer genieten' juist vaker als reden wordt gegeven.

Redenen buitenles	Groep							
	1/2	3	4	5	6	7	8	Totaal
Kinderen zijn actief bezig/beweging	82%	91%	85%	79%	75%	75%	76%	81%
Voor de afwisseling	64%	80%	77%	73%	77%	75%	79%	75%
Frisse lucht	74%	67%	63%	64%	66%	70%	76%	68%
Spelenderwijs leren	81%	83%	79%	65%	60%	49%	44%	67%
Gezond	59%	55%	53%	46%	55%	49%	57%	54%
Het past bij een onderwerp	65%	39%	43%	57%	49%	54%	47%	51%
Lesstof blijft beter hangen	38%	56%	47%	45%	41%	34%	33%	43%
Van het weer genieten	39%	30%	34%	32%	35%	46%	46%	37%
Kinderen ontdekken dingen dan beter	59%	24%	28%	25%	28%	25%	28%	32%
Het is beleid op onze school	4%	4%	2%	5%	4%	4%	4%	4%
Anders	2%	2%	1%	4%	3%	1%	4%	2%

Er is vervolgens gevraagd welke lesstof buiten wordt behandeld. Met name rekenen (74%) en bewegingsonderwijs (65%) worden veel behandeld als lesstof, gevolgd door natuuronderwijs (57%) en taal (57%). Rekenen en taal worden veel vaker buiten gegeven in vergelijking met 2016. (tabel niet opgenomen in deze rapportage)

Effect van buitenles t.o.v. binnenles

Voor de lesstof die buiten wordt behandeld hebben we vervolgens de vraag voorgelegd hoe groot het effect hiervan is ten opzichte van het binnen behandelen van de lesstof. Hierbij is de volgende schaal gebruikt: 1 staat voor 'helemaal geen effect' en 5 staat voor 'heeft een groot positief' effect.

In het onderstaande overzicht is het gemiddelde weergegeven (op een schaal van 1 tot en met 5) per groep (met minimaal 20 leerkrachten die hierop antwoorden hebben gegeven).

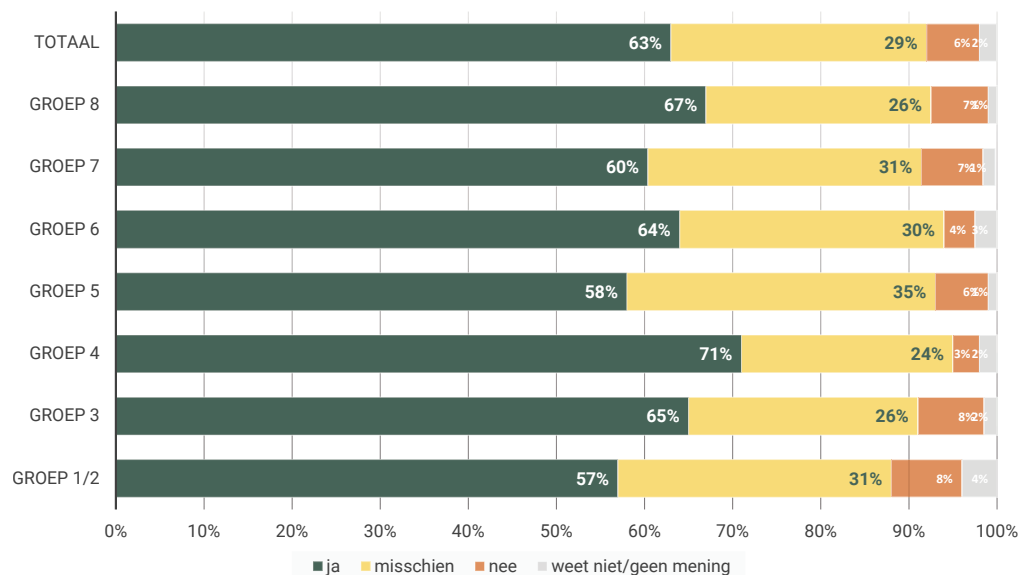
Effect (schaal 1-5)	Groep							
	1/2	3	4	5	6	7	8	Totaal
Natuuronderwijs	4,4	4,2	4,3	4,3	4,2	3,9	4,1	4,2
Bewegingsonderwijs	4,2	3,9	4,0	4,0	3,8	3,8	4,1	4,0
Geschiedenis	n.v.t., te beperkt om betrouwbaar uitspraken te kunnen doen							3,9
Aardrijkskunde	n.v.t.			4,1	4,0	3,7	n.v.t.	3,9
Rekenen	3,8	3,9	3,9	3,6	3,6	3,5	3,8	3,8
Muziek	4,0	n.v.t., te beperkt om betrouwbaar uitspraken te kunnen doen						3,7
Beeldende/kunstzinnige vorming	3,8	3,4	4,0	3,7	3,9	3,5	3,5	3,7
Taal	3,8	3,8	3,7	3,5	3,5	3,4	3,5	3,6

Het grootste effect van buitenles (t.o.v. het binnen behandelen van de lesstof) is er te zien bij natuuronderwijs en bewegingsonderwijs

Wens om vaker buiten les te geven

Bijna twee derde van de leerkrachten die nu reeds buiten lesgeven, zou vaker buiten les willen geven. Ruim een kwart zou dat misschien willen doen. Een klein gedeelte (6%) wil niet vaker buiten lesgeven.

Zou u vaker buiten les willen geven?

De belangrijkste redenen om (nog) meer buiten les te willen geven zijn: meerwaarde, stof blijft beter hangen en leerlingen vinden het leuk. De belangrijkste reden om niet vaker buiten les te willen geven is dat er al veel buiten les wordt gegeven.

Buitenlessen bedenken

Een ruime meerderheid (93%) van de leerkrachten die buiten lesgeven, bedenkt zelf weleens buitenlessen. Hierbij wordt het zowel helemaal zelf bedacht (45%), als op basis van voorbeeldlessen gedaan (45%).

Bedenken buitenlessen	Groep							
	1/2	3	4	5	6	7	8	Totaal
Ja, ik bedenk dit helemaal zelf	57%	44%	45%	41%	44%	37%	42%	45%
Ja, op basis van voorbeeldlessen	44%	54%	48%	41%	42%	38%	44%	45%
Ja, op basis van de binnenles	46%	49%	47%	40%	38%	40%	39%	43%
Ja, op basis van iets anders	10%	12%	8%	10%	8%	9%	6%	9%
Nee	4%	4%	4%	12%	9%	13%	8%	7%

De leerkrachten hebben de volgende tips gegeven wat zou kunnen helpen om vaker zelf buitenlessen te bedenken:

- betere aansluiting op de methode/tips;
- ideeën opnemen in de methode;
- betere faciliteiten;
- beter materiaal;
- goede voorbeelden/suggesties/ideeën;
- meer (voorbereidings)tijd.

63% van de leerkrachten die al buiten les geeft, zou vaker buiten les willen geven

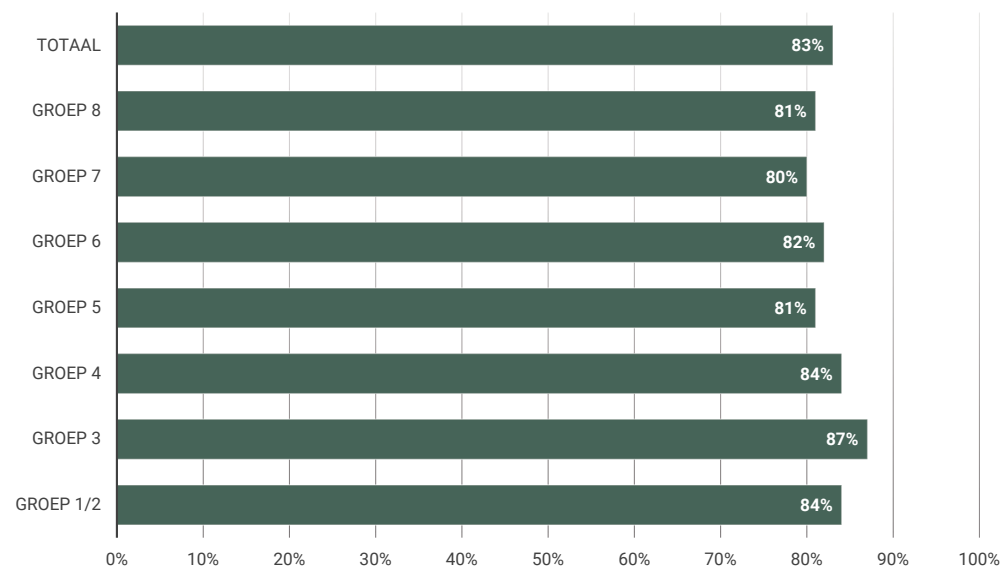
6% heeft die wens niet, voornamelijk omdat zij vinden dat er al veel buiten les gegeven wordt

Voorkeur leerlingen

Er is aan alle leerkrachten gevraagd hoeveel procent van hun leerlingen volgens hen graag buitenles zouden krijgen. Leerkrachten schatten in dat een zeer ruime meerderheid van 83% van de leerlingen graag buitenles wil krijgen.

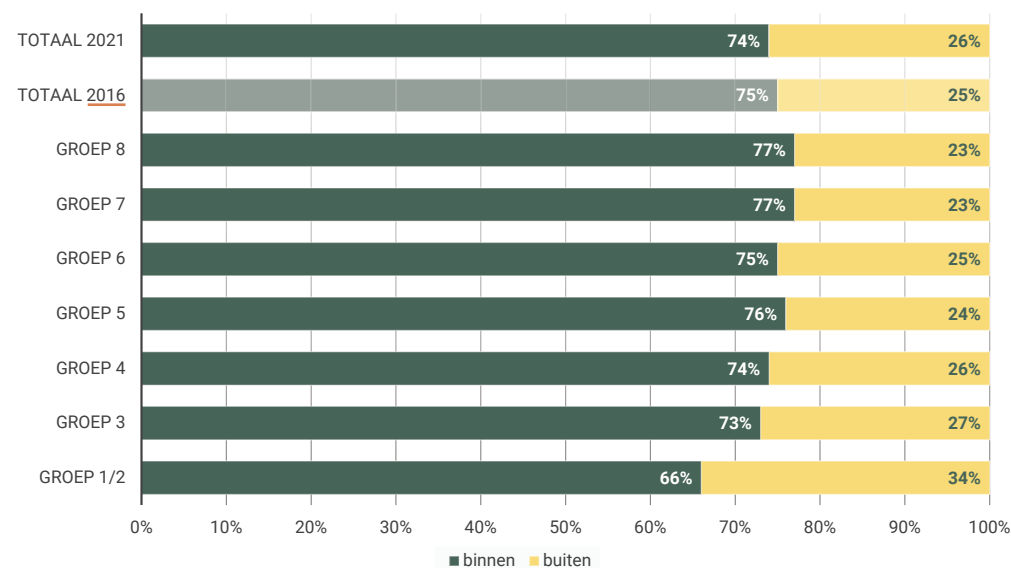
Hoeveel procent van uw leerlingen van uw groep zou volgens u graag buitenles willen krijgen?

De leerkrachten hebben de volgende toelichtingen gegeven: veel leerlingen vinden de afwisseling leuk en bijna alle leerlingen vinden het fijn om naar buiten te gaan.

De ideale verhouding voor leerlingen tussen binnen en buiten les is, volgens leerkrachten, circa driekwart (74%) binnen en een kwart (26%) buiten. Dit is in vergelijking met de vorige meting (2016) nauwelijks gewijzigd.

Wat is volgens u een ideale verhouding voor uw leerlingen van uw groep tussen buiten en binnen les, ongeacht of de school daartoe de mogelijkheden biedt?

Leerkrachten schatten in dat de ideale verhouding voor leerlingen tussen binnen en buiten les is:

74% binnen en 26% buiten

Gewenste ondersteuning

Er is aan alle leerkrachten naar hun voorkeur gevraagd als het gaat om zelf buiten lesgeven en de gewenste ondersteuning hierbij.

Als eerste is er gevraagd welke factoren het makkelijker voor ze zou maken om vaker of op een betere manier buiten les te geven. De belangrijkste factoren zijn: buitenlesmaterialen (57%) en voorbeeldlessen (56%). Een klein gedeelte (4%) vindt dat er voldoende faciliteiten/mogelijkheden zijn. Uit analyse blijkt dat leerkrachten die nu niet buiten lesgeven vaker aangeven dat een geschikte buitenruimte het makkelijker zou maken (meer) buiten les te geven (37%).

Makkelijker maken om buitenlessen meer of beter te geven (max. 3 antwoorden)	1/2	3	4	Groep				Totaal	
				5	6	7	8	2021	2018
Buitenlesmaterialen (denk aan klemborden, kleding)	60%	63%	59%	55%	55%	51%	56%	57%	57%
Voorbeeldlessen	54%	50%	61%	51%	57%	61%	59%	56%	50%
Suggesties in onderwijsmethoden	30%	57%	53%	50%	51%	47%	54%	49%	39%
Geschikte buitenruimte	33%	24%	27%	30%	28%	29%	26%	28%	23%
Meer tijd	15%	28%	31%	24%	26%	32%	26%	26%	27%
Extra ondersteuning (bijvoorbeeld ouders, onderwijsassistent, stagiaire)	33%	25%	21%	24%	23%	21%	18%	24%	36%
Betere eigen vaardigheden om buitenles te geven	26%	16%	16%	25%	25%	21%	18%	21%	n.v.t.
Schoolbeleid dat buitenles ondersteunt	8%	10%	10%	10%	8%	9%	6%	9%	8%
Anders	3%	1%	1%	2%	2%	1%	1%	2%	2%
Er zijn voldoende faciliteiten/mogelijkheden om buitenles te geven	6%	5%	3%	4%	4%	4%	5%	4%	4%

Significant verschil:

- Leerkrachten van een school met meer dan 501 leerlingen geven vaker aan meer tijd te willen (37%).

Als het gaat om buiten lesgeven dan gaat de voorkeur uit naar kant-en-klare lessen. Bijna driekwart (73%) heeft een sterke of lichte voorkeur voor deze optie. Aan de andere kant geeft 22% er de voorkeur aan om zelf lessen te maken.

Voorkeur buiten lesgeven: kant-en-klare lessen of lessen die zelf worden gemaakt	1/2	3	4	Groep				Totaal	
				5	6	7	8		
Een sterke voorkeur voor kant-en-klare lessen voor buiten les	13%	24%	28%	27%	27%	30%	31%	26%	
Een lichte voorkeur voor kant-en-klare lessen voor buiten les	46%	48%	52%	44%	47%	46%	46%	47%	
Een lichte voorkeur om zelf lessen te maken voor buiten les	21%	18%	11%	15%	15%	13%	13%	15%	
Een sterke voorkeur om zelf lessen te maken voor buiten les	13%	5%	6%	5%	6%	6%	6%	7%	
Geen voorkeur/weet niet	7%	5%	3%	9%	6%	4%	4%	6%	

Belangrijke factoren om vaker of beter buitenles te geven zijn buitenlesmaterialen, voorbeeldlessen en suggesties in onderwijsmethoden.

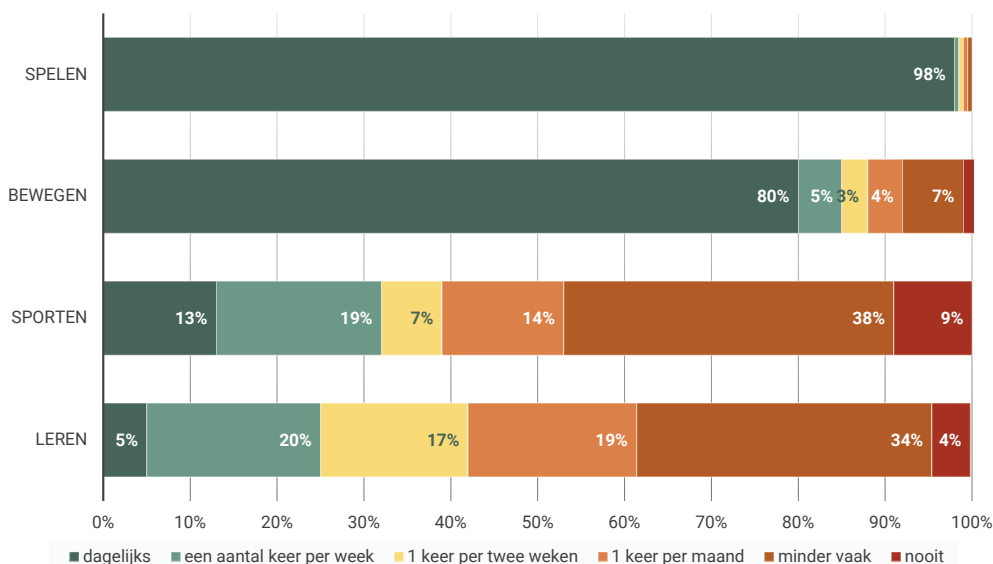
UITGELICHTE VRAGEN SCHOOLPLEIN

In het kader van het programma Gezonde Schoolpleinen van Jantje Beton en IVN Natuureducatie, is een aantal vragen gesteld over de inrichting en het gebruik van het schoolplein van de school. Ook deze vragen zijn aan alle leerkrachten gesteld. De vragen zijn gesteld op schoolniveau (en niet voor de groep waaraan ze het meeste lesgeven).

Indeling en gebruik schoolplein

Als eerste is er gevraagd in hoeverre het schoolplein wordt gebruikt voor bepaalde activiteiten. Het schoolplein wordt het meest gebruikt voor spelen (98% gebruikt het schoolplein hiervoor dagelijks) en bewegen (80% gebruikt het hiervoor dagelijks). Het gebruik van het schoolplein voor sporten en leren is relatief beperkt.

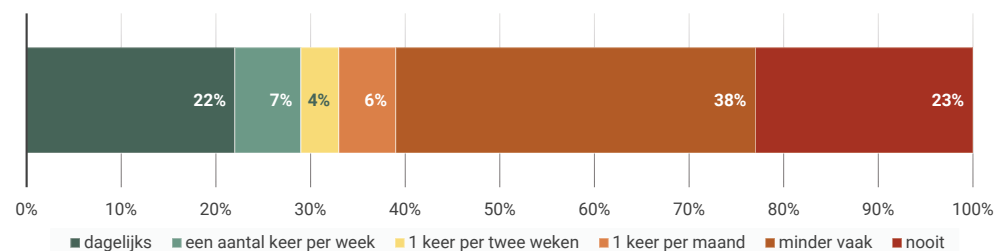
Hoe vaak wordt het schoolplein gebruikt voor de onderstaande activiteiten?

Contact met groen en natuur

Ruim een vijfde van de leerlingen (22%) komt op het schoolplein dagelijks in contact met groen en natuur. Aan de andere kant komt 23% nooit in contact met groen op het schoolplein. Ongeveer twee derde van de leerlingen komt slechts 1 keer per maand of minder vaak in contact met groen en natuur op het schoolplein.

*Hoe vaak komen leerlingen op het schoolplein in contact met groen en natuur?
Het gaat om groen dat je kunt gebruiken, mee spelen, ruiken, voelen, tijdens de les kunt gebruiken en dus niet groen waar je alleen naar kunt kijken.*

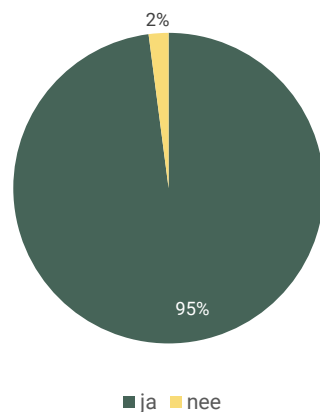
Significant verschil:

- Leerlingen van een school met een bepaalde didactische achtergrond (montessori, dalton, etc.) komen op het schoolplein vaker dagelijks in contact met groen en natuur (34%).

67% van de leerlingen komt 1 keer per maand of minder vaak in contact met groen en natuur op het schoolplein

Rookvrij

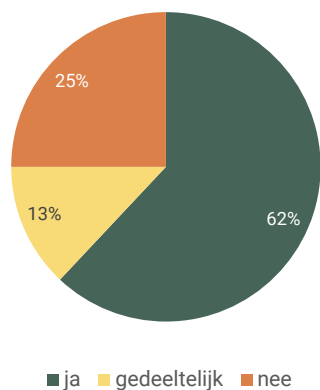
Er is gevraagd of het schoolplein rook vrij is. Vrijwel alle schoolpleinen (98%) zijn rookvrij.

Toegankelijk voor de buurt

Bijna twee derde van de schoolpleinen (62%) is ook buiten schooltijd geheel toegankelijk als speelplek voor de buurt. Een kwart (25%) is niet toegankelijk als speelplek voor de buurt, ook niet gedeeltelijk.

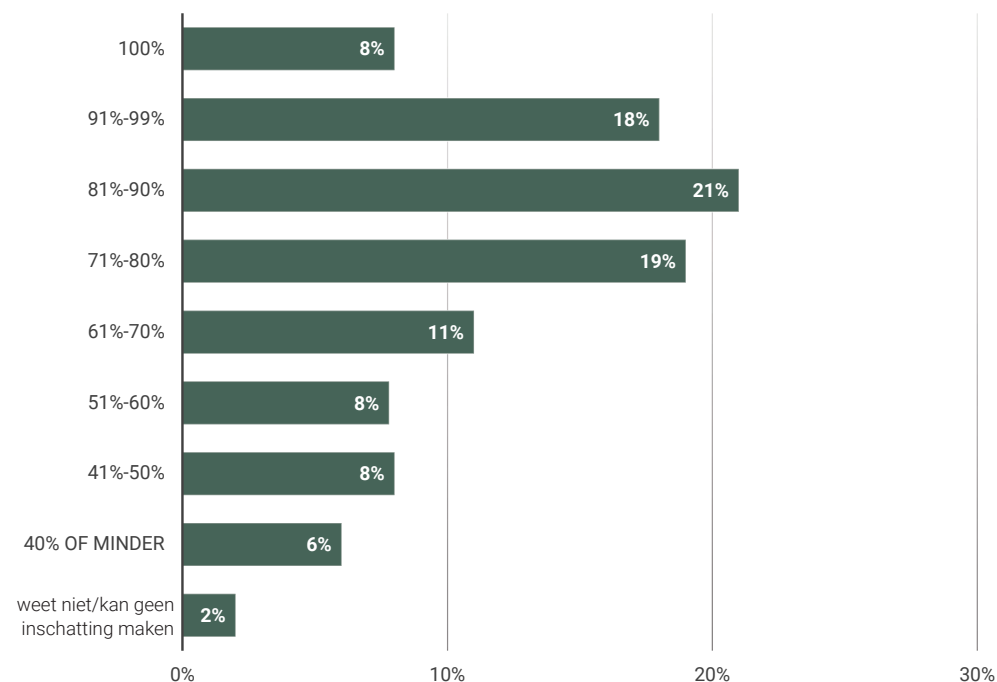
Is het schoolplein ook buiten schooltijd toegankelijk als speelplek voor de buurt?

Verharding versus natuur op het plein

Gemiddeld is ruim driekwart van de schoolpleinen (78%) van steen/verhard. Gemiddeld is 22% groen. Uit analyse blijkt dat leerlingen met een 'groener' schoolplein ook vaker in aanraking komen met groen en natuur.

Percentage steen

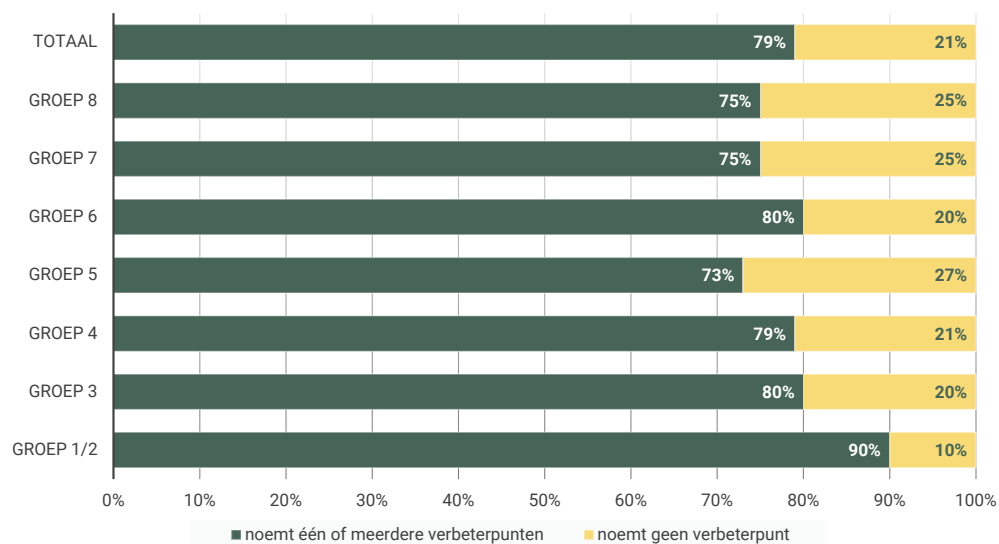

Bij bijna de helft van de scholen bestaat het schoolplein voor meer dan 80% uit steen/verharding. Het meest genoemde verbeterpunt is meer groen/minder tegels.

Verbeterpunten

Tot slot hebben is er aan de leerkrachten gevraagd wat er volgens hen zou kunnen worden verbeterd aan de inrichting van het schoolplein. Bijna acht op de tien leerkrachten noemt een of meerdere verbeterpunten. Bij leerkrachten uit groep 1/2 is dit zelfs negen op de tien leerkrachten.

Wat zou er volgens u verbeterd kunnen worden aan de inrichting van het schoolplein?

De belangrijkste verbeterpunten/toelichtingen die worden genoemd zijn:

- meer groen (meer bomen/bosjes/gras)/minder tegels;
- schooltuin/moestuin;
- groter plein;
- meer (natuurlijke) speelmogelijkheden/speeltoestellen;
- meer schaduwplekken;
- meer uitdaging;
- ons schoolplein is onlangs vernieuwd/wordt binnenkort vernieuwd.

Fotografie: Jantje Beton / IVN. Alle foto's in deze rapportage zijn genomen op de Buitenlesdag 2020 op de Parkschool in Amersfoort en de Toonladder in Zwolle.

Wil je weten wat Jantje Beton en IVN Natuureducatie doen op het gebied van Buitenles en Gezonde Schoolpleinen? Kijk dan op www.buitenles.nl en www.gezondeschoolpleinen.nl

RESPONSVERANTWOORDING

De gerealiseerde netto-respons van de leerkrachten is vergeleken met de populatie voor de vakantieregio. Omdat de verschillen tussen de verdeling van de populatie en het onderzoek zeer gering zijn, heeft er geen herweging plaatsgevonden. De resultaten zijn zodoende representatief voor de populatie als geheel.

Kenmerk	Populatie	Onderzoek
Vakantieregio		
Noord	40%	40%
Midden	30%	30%
Zuid	30%	30%

Kenmerk	Percentage
Groep waaraan het meeste les wordt gegeven	
Groep 1/2	15%
Groep 3	15%
Groep 4	15%
Groep 5	14%
Groep 6	14%
Groep 7	14%
Groep 8	14%
Opvoedkundige/didactische insteek	
Reguliere school	81%
Montessorischool	2%
Jenaplanschool	2%
Daltonschool	6%
Vrije school	0%
Anders	9%
Aantal leerlingen schoollocatie	
Gemiddelde	268 leerlingen

BETROUWBAARHEID VAN DE RESULTATEN

Om inzicht te geven in de nauwkeurigheidsmarges die op elk steekproefonderzoek van toepassing zijn, hieronder een tabel met bij verschillende netto-respons-aantallen de bijbehorende nauwkeurigheidsmarges. Hierbij is uitgegaan van een betrouwbaarheid van de resultaten van 95% (betrouwbaarheid = de mate waarin bij herhaalde meting dezelfde resultaten worden verkregen) en een populatie van N = 154.000 leerkrachten in Nederland.

Netto-respons	Uitkomst 50%-50%	Uitkomst 75%-25%	Uitkomst 90%-10%
750	3,6%	3,1%	2,1%
1.000	3,1%	2,7%	1,9%
1.250	2,8%	2,4%	1,7%
1.612 (netto respons van dit onderzoek)	2,4%	2,1%	1,5%
1.750	2,3%	2,0%	1,4%

Toelichting op de tabel

Voorbeeld: bij een netto-respons van n = 1.612 leerkrachten dient er bij een uitkomst van bijvoorbeeld '75% is positief over buitenles' en '25% niet' rekening mee te worden gehouden dat de werkelijke percentages zullen liggen tussen:

- Positief: 72,9% (75% -/- 2,1%) en 77,1% (75% + 2,1%).
- Niet positief: 22,9% (25% -/- 2,1%) en 27,1% (25% + 2,1%).

MEER INFORMATIE / CONTACT

Vragen over dit onderzoek? Neem contact op met:

IVN: Vincent van der Veen v.van.der.veen@ivn.nl
Jantje Beton: Marlies Bouman m.bouman@jantjebeton.nl

DE NATIONALE

BUITENLESDAG

ivn natuur
educatie